

Åpent fagforum i NHF lørdag 8.6.24 på Norges idrettshøgskole i Oslo.

NHF President Frode Flathagen åpnet Fagmøtet

1. «Drømmen om Alaska»

Presentasjon av Ylva-li og Ronja Næss og hele familien på sju, film fra oppholdet i Alaska produsert av pappa og fotograf Øyvind Nordal Næss.

Juniorløp, 12-17 år, distanse på 7,5 og 7,5 mil.

Lysende halsband på lederhundene, så de var lettere å se når de krysset veier.

Alle juniorene var inkluderende, sang og skapte et godt fellesskap. Kaldt og lite søvn om natta.

2. Veien til toppidrett – hva er toppidrett?

Foredrag av Yngve Hoel

- Tabell for Idretten VILL – MÅL (se tabell)
- Den viktigste er *menneskelig kapital*
- Ansvar ligger hos trenere og ledere, for å få frem topp idrettsutøvere / oppleve mestring.
- NB! Har lang og mellomdistanse i hundekjøring trenere?
- Årsplan – Hva og Hvordan – viktig med en helhet.
- De beste utøverne en har møtt er:
 - Nysgjerrige og ydmyke
 - De beste vil hele tiden ha en utvikling
- Utviklingstrapp!!! Hundekjørerforbundet har det ikke!
- Ikke være redd for å tape, men for ikke å ha utvikling.
- Se utøveren og hunden(e) som en helhet.
- Generell utviklingstrapp, se også orientering.

CASE:

Hva skal til for å bygge opp hundekjøring i Norge?

- I alle klasser
- For alle aldre
- På alle nivå
- På alle distanser?

- Må vite arbeidskravene for å lage et system for utvikling.
- Toppidrett – Handlingsmåte – utvikling av mennesker.
- Trenerrollen - skaper utvikling. Vi er trenere for våre hunder!
- Skitrenere skaper utvikling / Hundetrenere gjennom hundetrening.
- Klubber muliggjør toppidrett / Klubbutvikling ute i klubbene – rekruttering.
Hvordan gjøres dette i Langdistanse hundekjøring?
- Hvorfor melder ikke utøvere seg på kurs?
- Må trene smart: Sportssjef, administrasjon, trenere, vår idrett.

3. Utvikling av langdistanse – hvilke utfordringer og løsninger?

Johanne Sundby

- ¼ av hundene kommer ikke i mål
- Bryt prosenten er større i de lengste løpene, enn i de kortere løpene.
- Hunder som har såre håndledd, vonde skuldre, halt.
- For stor fart på hardt underlag.
- Såre poter og poteskader.
- Slitne og dehydrerte hunder.
- Flertall som bryter på de to siste sjekkpunktene før mål. Orkelbogen / Tolga på Femundløpet og Karasjok /Joatka på Finnmarksløpet.

De som kommer i mål

- Godt humør på hunder og kjører, som har lang erfaring.
- Bør det være en egen kvalifisering for lengre løp?
- Det er mange som ønsker å kjøre løp, men har ikke ressurser nok til å kjøre de lange løpene.
 - Hva slags løp ønsker vi å ha?
 - Bryt prosenten?
 - For lite «rom» til å gjennomføre for de som kjører sakte.
- Det er tryggere for hundene at handler leier inn og ut av sjekkpunkt.
- Mer fleksible regler for handlerbil / depot?
- Hundekjørerforbundet er ansvarlig for løpene. Det er det en kan lage regler for. Men NHF har ikke mulighet til å kontrollere eller gjøre noe med hvordan hundekjørere trener og ivaretar hundene. Mulighet for å endre regler?
- Klubbene kan være med å bygge kompetanse.
- Forberedelsene til løpene er avgjørende. Det bør være kriterier – Grønt kort. Kunnskapsdeling gjennom seminar og klubber. Sportslig utvalg bør forholde seg til dem.
- «Kultur i hundekjøringen? Er det andre grener som en kan lære noe av?

4. Tilgjengelighet og funksjon for TKS – Langdistanse

Innledning ved leder Roger Dahl

- Hvordan kan TKS- LD være et «serviceorgan» for klubbene?
- Kan TKS -LD bidra noe for å heve status på løpene?
- Hva skal til for at flere klubber kan/vil arrangere løp og aktiviteter?
- Det er økende interesse/deltagelse for 10-30 mils løp, samtidig som flere slike løp har blitt borte fra terminlister, hvorfor?
- Er det noe i regelverkene (NHF og løpenes egne regelverk) for LD som bør endres?
- Veterinærenes rolle under de lange løpene. Er det noe TKS -LD kan bidra med i forståelse av hva en LD-sledehund kan være i motsetning til hund i andre grener?
- Hvor går grensen for når prosenten er akseptabel og når det blir et problem? Hvorfor er grensen akkurat der?
- Hvilke utfordringer kan «for høy bryt-prosent» føre til?
- Er det lett å problematisere bryt-prosent siden det er målbart?
- Hva kan eventuelt gjøres av hvem for å heve status på å fullføre løp i langdistanse? Eks. NHF /Arrangører /Klubber /Kjørere /Andre?

Innspill til debattene fra salen:

Johanne Sundby (komite for Etikk og samfunn ESK):

- Rasker sammen hunder, kjører på seg skader, før de har fått kunnskap.
- Hundekjøring er ikke en sport som en starter med på mandag og kjører løp på fredag.
- Dro mer på tur før og trente sammen, lærte av hverandre. Sporten har blitt mer individualisert. En bør kjøre/trene sammen, og snakke sammen for å lære å styre et hundespann.
- Rookie kurs er åpent for alle og obligatorisk for juniorer.
- Gule kort som folk fikk, var noe dritt – skammet oss!
- Positive regler fungerer bedre enn negative for kjørere og løpene. Hund i slede /spann, gult kort til kjører.
- Laget groper i løypa, midlertidig er det viktig og ta av nakkelinene.
- Race Vets, nytt at de er en del av NHF, kurs på løp for Race Vets – rookie kurs, viktig å få.
- Laget grøfter i løypa, måtte ta av nakkeliner.

- Kiruna, hva er trenden i Sverige? Ønsker å lage en kunnskapsbase, finnes ikke i dag.
- Brytprosenten: Fullføre løp? Får spørsmål om hvorfor så mange bryter. Det er viktig med kunnskap og fakta, og ikke synsing. Kan lage et spørreskjema, hvor Vet bidrar til kunnskapsbygging for hundekjørerne. Viktig å fullføre med godt spenn, men også viktig å bryte hvis spennet trenger hvile. Alle kan ikke være vinnere.
- Overfokus på hunder fra VET, kan gjøre hundekjørere utrygg.
- Det er de lange løpene som er utfordringen.
- Tynnere premisser for noen kjørere – men de får starte likevel. Noen har liten kennel, men kjører fordi det er stas, konkurrerer med seg selv, og kommer til mål.

Roger Dahl leder TKS-langdistanse/Alta THK:

- Må kunne krype før de kan gå. 26/40/100 mil. Kompetanse og utdanning må inn til klubbene.
- «Heve status» Senke status på nye løp, lage treningsløp uten vinner status.
- Fullt mulig å kjøre løp, hvor kjørerne har med alt, men noen starter og registrerer målgang. Status blir gjennomføring ikke å vinne.
- Kjørere fikk advarsel lagt på resultatservice, listene ligger fremdeles ute.
- Mønstring i Karasjok. En hundekjørere gikk og mønstret for tidlig, så hundene ikke fikk nok hvile. TKS lang, kun debattere mønstring, stivhet – ofte en diskusjon.
- Hvor mange hunder ble satt igjen. Har ikke undersøkt hvorfor de er tatt ut? Er det blitt en kultur å bryte FL? Nå kjører Per ut! Mange som forteller deg hva du skal gjøre. Kjøre tilbake for å hvile mer – enklere.

Rita Hallvig rennleder Finnmarksløpet/Alta THK:

- Historien til langdistanse er viktig å formidle. Sportifisering – hvorfor ble langdistansesporten startet?
- Mange rookie kommer i mål, selv om noen bryter – erfarne bryter også. En bør høyne status for de kjørerne som kommer sist i mål. Diplom, premie og musikk.
- Det har vært snakk om å arrangere kurs og invitere erfarne hundekjørere til å dele kunnskap og motivere nye hundekjørere. Få folk til å bli interessert i hundekjøring.
- Lokale klubber kan bruke TD til rookie kurs, samt bygge videre på nye kurs. Finne ressurser i de enkelte klubbene.
- Rookie kurs er bra for mange, men stopper etter en stund, og må få nytt påfyll. Det bør være arrangementskurs en dag i året, hvor en kan utveksle erfaringer, kunnskap og nye ideer for fremtiden.
- Er det gjort en jobb med å se på / oppdatere regler for løpene?

- Stevne vet inn i NHF regelverk. Skal komme en regel komité, som kan være med å endre regler som bør fornyes, fordi de er uforståelige – eller kan forstås på forskjellige måter. TDK skal lage en egen veileder, ut fra forskjellige erfaringer. Bør tas opp på tinget i 2025.
- Regler: Det er sånn nå at alle kan fremdeles se resultatlistene. Offentlig informasjon, startnr. Og regelbrudd. Det står på lista at det er gult kort – advarsel. Gjelder løpet du har kjørt, og for alle løp.
- Utviklingen av Vet på løp har blitt utrolig bra. Mye god jobb blir utført av veterinærer fra hele verden. Vet er svært viktige og fortjener ikke å få kjeft på løpene.
- Ønsker å ha Vet sjekk før løpet. Skal ikke være som i Karasjok – dårlig kommunikasjon.
- Ønsker fra kjørere at *regler* kan endres.
- Vanskelig å se haltet for hundekjøreren. Vet må si til hundekjører hva de ser etter, slik at de ikke oppleves som politi.
- Bryt prosenten ikke et problem, vil ha flest mulig spann til mål. Gode løyper, sjekkpunkt, Vet og handlere. Ingen var opptatt av brytprosenten. Hvis arrangør gjør så godt som de kan, er det godt nok.
- Media kommuniserer brytprosenten. Diskuterer hvor lite hvile en skal kjøre på for nye kjørere. Stor risiko for bryt.
- FL – fremtiden? Skal en korte ned – Finland – hvor går løypa i 2025? Skal en korte ned på distansen?

Bente:

- Bygge erfaring for å bli kvalifisert til langdistanse løp. En bør gjennomføre løpene – heve statusen for de som kommer seint inn til mål.
- Det bør være litt mer mediafokus på de som ikke er kjent. Premie for å fullføre – fordele ATV! Bygge positiv kultur i hundekjøringen – bør være status å gjennomføre.

Ivar- Johan Sørli Hallingen hundekjørerlag:

- Hvem er de som bryter løpene? Hvilken bakgrunn har de?
- Hallingen, Kongsberg samarbeider mellom klubbene. Økende interesse for hundekjøring.
- En bør kjøre lengre kurs med påfyll av kunnskap. Klubber og løp bør delta, mange kjørere kan ikke de nyeste reglene i hundeløpene. Viktig at hundekjørerklubbene har oppdatert kunnskap i styrene.
- Kjører må få tilbakemeldinger fra veterinærkontroll. Redd for å treffe Vet (politi). Vet gir en sikring for hundekjører.

Jo Jøldal TKS-lang/ Kongsberg THK:

- De klubbene som arrangerte løp før, hva skal til for at de kan arrangere igjen? Muligheten til å kjøre løp, er ikke det samme som det var før.
- Prøve å få litt innspill på hva vi kan gjøre bedre, bidra med? Prøve å finne felles ting å bidra med og se sporten fra forskjellige vinkler.
- Arr. lavterskel barmark krav – enklere og arrangere og delta.
- Alaska: Starter – snur og kjører tilbake (juniorer). Krever ikke dommer lisens, litt lettere å arrangere for klubber.
- Utvikling av sporten. Regler, distanse, se på utfordringer - Hva gjør en med dem? Hva skal vi ta tak i?
- FEL/FL – 10 spann – 1200?
- Hva kan klubber og hundekjørere bidra med?
- En bør bli flinkere til å få klubbene til å sende inn hvordan de ønsker regelverket skal være. Klubbene lager særregler, Tinget lager de overordnede reglene.
- Viktig med pre løps sjekk av Vet, men også sjekk av spann underveis på løpet.
- Advarsel – halt hund ikke lov. Ikke straff før to advarsler, hvor en får beskjed om ikke gjøre det igjen.
- Arild vet om alle veterinær bøkene gjennom årene, men de må legges inn i en data base. Iditarod har registrering av hunder. Et prosjekt som en bør jobbe med.
- Noen ser halthet bedre enn andre – kunnskap, kjører bør ikke være redd for å spørre Vet.
- Brytprosenten er stabil, får større fokus gjennom synsing fra media. Trenger faktabasert kunnskap. Dette er noe en bør se på.
- Vondt i nakken, derfor brøyt han med 14 hunder på lang Fl 2023. Mange årsaker til at de ikke kommer til mål, viktig å ikke komplisere det.
- Er bryt prosenten et problem? Vanskelig å vite hvem som stiller opp, dårlig vær osv. Når slutter det å være et problem?

Veterinær Kitty Marie Killi Jevne:

- En må kunne krype før en kan gå. Grønt kort, kursing, krevende med lange løp, viktig og dele kunnskap. En bør øke statusen på å fullføre løp.
- Alle hjelper til og bidrar i alle aldre, det er positivt å være veterinær. Har en vei å gå for å se hvordan vi kan bidra bedre til de små løpene.

Ingvild Lillehammer THK:

- Klubb løp, faste felles arrangement. Mer løp og aktiviteter. Frivillige – trenger folk som bidrar. Sommer, høst – snakker sammen og deler info på samlinger.
- Seminarer kan rekruttere flere deltakere på kurs. Skape gode rutiner og komme i gang. Vennskapsklubb, komme i kontakt med andre. Vennskapsklubb – hvordan komme i kontakt og arrangere løp? Vokser over hodet på en. Mange vet ikke at det er laget en arrangørperm.

Ingvild Lakseide Fossøy TKS-lang/Alta THK

- Teste ut ulike tiltak for å få ned bryt prosentene. Race vets har vært med å bidra – bra for profesjonalisering.
- Jobbe mot bredde og rekruttering gjennom trekkhund klubber.
- Pre sjekk Vet. Få en god sjekk før start. Evaluere med mønstring underveis.
- Hunder på fast spor – løse spor, lære av det. Legge hundevalper i barnevogn / slede, for å venne de til å ligge i sleden senere.
- Var handler på FL1200 2024, så mange spann. Var forskjell på spann hvile 6T, bra, kontra de som hadde 7T og stivnet.
- TKS lang, spørsmål: Hvordan skal vi bruke disse svarene videre? Analysere: fartstid, erfaring «5000» timer, for å få et godt blikk. Dette er ting som tar tid. Hva er den naturlige syklusen for en hund som løpet? Kjøre i 4 timer og hvile i 4 timer, Iditarod? Hva er kjørerne motivert av, slå naboen? Bry prosentene har vært der hele tiden, ikke alle hunder passer i langdistanse. Forklare oppstartsproblemer, homogent spann, kjører kommuniserer kunnskap som trengs, dele, og ikke være redd for Vet.
- Analysere motivasjon og flere faktorer for å kunne si noe om hvilke spann som bryter. Hvor mange kjørere blir syke under løp?

Roger Leegaard Jarlsberg THK:

- Lavstatusløp kan arrangeres for nybegynnere, bygge erfaring. Det er et mangeårig prosjekt.

Vibecke Höfers:

- Utvikle kurs for Parautøvere – bygge kompetanse.
- Rookie kurs ikke noe nytt å lære. Bør vise praksis, mange skader. Bør ha treningskurs ute i løypa. Arrangere kurs er i planlegging, tid?
- Samlinger, kunnskapsbygging, praksis.

- Spørreskjema vedrørende regelverk må sendes inn. FEL 100% sendt inn, FL 60-70% sendt inn. Paraklasse som de ønsker skal bli litt lengre og være med å konkurrere.
- Hunder tatt ut? Hva er en halt hund? Opplæring og kunnskap hos kjørerne.
- Hva er definisjon på en halt hund? Skal en tilskuer kunne se det?

Erik:

- Hvordan er det folk kommer inn i hundekjøring – løp? Noen har ikke tid til å trene og å kjøre løp.

Haugland:

- Veterinær roller fungerer bedre og bedre, og er på riktig vei. Det vil alltid være noe som ikke fungerer helt som det skal.
- Veterinær rollen i løpene er viktig, hvordan kan TKS bidra til best practice for sledehundene?
- Stevneveterinær har overordnet ansvar for beslutninger.
- Obligatorisk sjekk, kaos, hvilen avkortet. Logistikk bør sees på rundt obl. sjekk.
- Ønsker at en ikke må kjøre med nakkeliner på løp.
- VET rolle i løpene. Hvordan kan TKS bidra med hvordan en sledehund skal være? Når er den for tynn /tykk/trent/ikke trent? Forskjellig fokus på VET om de er byvet eller løpsvet.
- Hva er TD sin rolle / Vet sin rolle som ansvarlig for å ta beslutninger for hundene (kjørere). Stevne Vet ansvarlig.

Andrea Kokkvoll Femund THK

- NHF må bruke sine erfaringer fra klubber, før sånne regler kommer.

Jan-Erik Bårli Hakadal Sledehundklubb

- Alltid vært høy bryt prosent på løp. Kjørere må ta ansvar for hva hundene kan prestere. Jobben i forkant av løpene er avgjørende for å få gode resultater på løp.
- Bra Yngve Hoel foredrag. Kun deg selv det kommer an på. Ikke en folkerett å kjøre langdistanse. Må forberede seg godt nok, skal være løp – må trene på det du skal gjøre.
- Ungdommer trener og kjører løp, vil vinne etter hvert.

Alhaug

- Skal ikke være vanskelig å bryte.

Eli

- Mange føler seg ukomfortabel med å være sist. Du må skynde deg for nå skal vi stenge.

TKS-lang takker for alle gode bidrag til debatten!